

3. Зязюн І. А. Філософія педагогічної дії : монографія. УНУ ім. Б. Хмельницького. Черкаси, 2008. 608 с.

4. Кремінь В.Г. Феномен інновацій : освіта, суспільство, культура : монографія / з ред. В.І. Кременя. Педагогічна думка. Київ, 2008. 472 с.

5. Кучерявий О. Г. Якість педагогічної освіти України : тенденції і перспективи : навч-метод. посіб. Талком. Київ, 2019. 192 с.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Стрельніков В. Ю.

У сучасних умовах, коли основною конкурентною перевагою стає якість кадрів, для забезпечення якості підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти її організатори змушені переглядати стратегію освітньої діяльності, орієнтуючись на вимоги споживачів. Гарантія якості підвищення кваліфікації стає візитною карткою планованих і досягнутих результатів неперервної освіти.

Узагальнення останніх досліджень означеної проблеми, проведене нами у попередніх публікаціях [7; 11-12] і працях Л. Лебедик [1-10; 13-15] показало, що увага сучасних дослідників зосереджується здебільшого на розкритті методів і прийомів підвищення якості підготовки фахівців, однак слабо вивченими залишаються питання узгодження системи підвищення кваліфікації фахівців з міжнародними стандартами якості.

Маємо на меті виокремити чіткі критерії оцінювання якості підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти з урахуванням міжнародних стандартів якості.

У результаті курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти у 2020–2022 роках (на базі Полтавського базового медичного коледжу, Полтавського комерційного технікуму, Чугуєво-Бабчанського фахового лісового коледжу, Відокремленого структурного підрозділу «Тернопільський фаховий коледж Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя», Відокремленого структурного підрозділу «Хорольський агропромисловий фаховий коледж Полтавської державної аграрної академії», Лубенського лісотехнічного коледжу, фахового медико-фармацевтичного коледжу Української медичної стоматологічної академії, Херсонського базового медичного коледжу, Полтавського фахового коледжу підприємництва і ресторанного бізнесу) нами, на основі міжнародних стандартів ISO, розроблена двовимірна матрична модель якості підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти, у якій по вертикалі подані компоненти складників якості (якість змісту, якість технологій, якість оцінювання, якість

організації, якість персоналу), а по горизонталі – розгортання кожного елемента за цими складниками. Елементами системи якості взяті: 1) аналіз запитів слухачів курсів (вхідний рівень); 2) управління підвищенням кваліфікації педагогічних працівників; 3) ідентифікація і відслідковування; 4) управління контролем; 5) форми і способи збереження документів; 6) вихідний контроль якості; 7) обслуговування; 8) статистичні методи.

У результаті застосування означеної моделі, адміністратори і викладачі закладів фахової передвищої освіти наголосили на перевагах курсів: кращих умовах для навчання, його інтенсифікації і можливості працювати у власному темпі, контролювати себе, швидко знаходити необхідну інформацію (через систему гіперпосилань) тощо; навчанні «перекладання рутинних функцій» на комп'ютер – перевірку знань студента, пояснення простих тем, доповнення електронної версії підручника, ведення документації тощо.

Отже, запропонована нами матрична модель дозволить виявляти сильні і слабкі сторони підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти і вводити до нього необхідні зміни.

Список використаних джерел

1. Лебедик Л. В. Використання інформаційних технологій для забезпечення якості системи підготовки викладача вищої школи в умовах магістратури. *Інформаційні технології – 2017*: зб. тез IV Всеукр. наук.-практ. конф. молодих науковців, 18 трав. 2017 р., м. Київ / відповід. за вип.: М. М. Астаф'єва, Д. М. Бодненко, В. П. Вембер, О. М. Глушак, О. С. Литвин, Н. П. Мазур. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. С. 132-134.

2. Лебедик Л. Компоненти моделі професійної компетентності викладача вищої школи як основа для моніторингу якості системи його підготовки. *Дидаскал* : часопис : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. «Забезпечення якості вищої освіти в Україні: сучасний стан і перспективи», 12-13 листоп. 2019 р. Полтава, 2020. № 20. С. 35-38.

3. Лебедик Л. В. Моніторинг якості педагогічного професіоналізму магістрів економіки. *Вища освіта України*. Додаток 2 до №3, т. III (28). 2011. Тематичний вип. «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». С. 129-135.

4. Лебедик Л. В. Моніторинг якості системи підготовки викладача вищої школи. *Гуманітарний вісник ДЗВО «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*. Дод. 1 до Вип. 36. Т. II (62). : Темат. вип. «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». К. : Гнозис, 2015. 540 с. С. 465-473.

5. Лебедик Л. В. Моніторинг якості системи підготовки та підвищення кваліфікації викладачів вищої школи. *Використання технологій менеджменту якості в управлінні закладами освіти*: зб. матеріалів II

регіональної наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, Україна, 20 листоп. 2018 р.). / укладачі: Брик Р. С., Дідух Т. Г. Тернопіль, 2019. С. 35-42.

6. Лебедик Л. В. Оцінювання культури вищого навчального закладу через якість здоров'язбережувального середовища. *Взаємодія духовного й фізичного виховання в становленні гармонійно розвиненої особистості* : зб. статей за матеріалами IV Міжн. наук.-практ. онлайн-конф. (Слов'янськ, Україна, 23-24 берез. 2017 р.) у 2 т. / гол. ред. В. М. Пристинський. Слов'янськ : ДЗВО «Донбаський державний педагогічний університет», 2017. Т. 1. С. 495-500.

7. Лебедик Л. В., Стрельников В. Ю., Стрельников М. В. Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін: Навчально-методичний посібник для слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти. Полтава : АСМІ, 2020. 303 с. URL : <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/15703>

8. Лебедик Л. В. Сучасні наукові підходи до якості підготовки викладачів вищої школи в умовах магістратури. *Якість вищої освіти: сучасні тенденції та перспективи розвитку освітньої діяльності вищого навчального закладу*: матеріали XLI Міжнар. наук.-метод. конф. (м. Полтава, 18-19 лют. 2016 р.). Полтава : ПУЕТ, 2016. С. 200-203.

9. Лебедик Л. В. Управління якістю здоров'язбережувального середовища в закладах освіти територіальних громад. *Проблеми, досвід та вдосконалення методичної роботи у закладах освіти* : матеріали Усеукр. наук.-практ. конф. (24 листоп. 2021 р., м. Харків) / за заг. ред. Г. Ф. Пономарьової; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків : ФОП Петров В. В., 2021. 455 с. С. 274–280.

10. Лебедик Л. В. Формування громадянської культури особистості через якість демократичного середовища закладу освіти. *Формування громадянської культури в Новій українській школі: традиційні та інноваційні практики* : збірник матеріалів конференції / За заг. ред. Г. Л. Єфремової, С. М. Луценко, Л. П. Іващини. РВВ СОІППО, Суми, 2020. 469 с. С. 296-301.

11. Стрельников В. Ю. Критерії якості підготовки фахівців у закладах освіти. *Використання технологій менеджменту якості в управлінні закладами освіти* : зб. матер. II регіональної наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, 20 листоп. 2018 р.) / укл. : Брик Р. С., Дідух Т. Г. Тернопіль : ТОКІППО, 2019. С. 73-79.

12. Стрельников В. Ю. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти із застосуванням технології акселеративного навчання. Актуальні проблеми педагогічної освіти: новації, досвід та перспективи : збірник тез доповідей II Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (20 квіт. 2021 р., м. Запоріжжя) / за заг. ред. О. В. Пономаренко, Л. О. Сущенко. Запоріжжя : АА Тандем, 2021. 191 с. С. 175-177.

13. Lebedyk L. Professional competence of masters of pedagogics higher school // Theory and Practice of Contemporary Management : Materials of I International Scientific-Practical Conference, (Batumi, 17-18 October, 2014) /, p.h. Tbilisi, Universal, 2014. P. 292-296.

14. Lebedyk L. V. 1.15. Structural components and functions of projecting activity of future high school teachers. Theory and Practice of Future Teacher's Training for Work in New Ukrainian School: monograph / Edit. I. F. Prokopenko, I. M. Trubavina. Prague, OKTAN PRINT s.r.o., 2020. P. 155-162. URL : <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/8840>

15. Svitlana O. Shara, Larisa I. Vorona, Iryna O. Kalinichenko, Lesia V. Lebedyk and Larisa M. Olifira. The formation of the humanistic position of the student in the educational process. Journal of Intellectual Disability. Diagnosis and Treatment, Volume 8. № 3. 2020. pp. 472-484.

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ З УРАХУВАННЯМ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО АСПЕКТУ

Ступницька Н. М.

Оволодіння мовою і мовленням – необхідна умова формування соціально активної особистості. Мовлення є не лише засобом спілкування, але й засобом мислення, носієм свідомості, пам'яті, інформації, засобом управління своєю поведінкою. Проблема мовленнєвої підготовки майбутнього спеціаліста будь якої сфери включає в себе поняття мовленнєвої компетенції, яка сьогодні є однією з провідних базисних характеристик особистості, одним із найважливіших виявів її цілісності й самодостатності. Саме тому питання формування комунікативної компетенції викликає зацікавленість широкого кола фахівців і знаходить своє відображення у багатьох наукових роботах, що свідчить про актуальність цієї проблеми.

Доречно зазначити, що поняття комунікативної компетенції ввійшло у науковий обіг у 1972 р. завдяки американському лінгвісту Д. Хаймзу на противагу теорії мовної компетенції Н. Хомського [4].

Під комунікативною компетентністю Б.Ф. Беляєв [1] розумів здатність встановлювати і підтримувати необхідні контакти з іншими людьми, певну сукупність знань, умінь і навичок, що забезпечують ефективне спілкування. Вона, на думку автора, передбачає уміння змінювати глибину і коло спілкування, розуміти і бути зрозумілим для партнера по спілкуванню.

Комунікативна компетентність, на думку Н.В. Чепелевої [5], формується в умовах безпосередньої взаємодії, тому є результатом досвіду спілкування між людьми. Цей досвід набувається не тільки в процесі безпосередньої взаємодії, але й також опосередкованої, у тому числі з літератури, театру, кіно, з яких людина отримує інформацію про характер комунікативних ситуацій, особливості міжособистісної взаємодії і засоби